

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Udrag fra Antonius i Paris

Citation: Claussen, Sophus: "Antonius i Paris", i Claussen, Sophus: *Antonius i Paris*, udg. af Jørgen Hunosøe ; Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, [i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab], cop. 1990, s. 326. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-claussen01-shoot-idm140218342084128/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Antonius i Paris

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

Claussen den dog livet igennem. I det ny århundrede havde han i mange år bedt Gyldendal om at få i hvert fald de to første rejsebøger samlet i ét, «pragtfuldt illustreret» bind – og så sent som i 1926 arbejder han sammen med svigersønnen Guy-Charles Cros på at få dem oversat samlet (*FL* II 250-251).

Tilbage til 1895:

Saa høje var ambitionerne altså; faldet blev desto dybere. Et skærende lys slår en i øjnene, når man fra dette private rum kommer ud i dagslyset og ser, hvordan delene af denne stort tænkte plan blev modtaget. Claussens anmodning overfor *det aandelige Børstebinderlaug* var ikke ubegrundet.

Rigt på hændelser og sensation? Det er ikke just det indtryk anmelderne har fået af de to bøger. Der foreligger 23 anmeldelser af den første, 28 af den anden – og kan man sammenfattende sige, at praktisk talt ingen er decideret negative, så kan man lige så rigtigt hævde, at ingen roser manden for det, som var hans egentlige ærinde. Derfor kan dette sorgmuntre kapitel da også gores ganske kort af.

Forst *Antonius i Paris* – og provinspressen. Man er gennemgående enige om, at bogen er interessant, frimodig, frisk og fornøjelig. Det hele er så flygtigt og uprætentiøst – og visse anmeldere kan da også savne sammenhæng, fast livsanskuelse – og klarhed. Især de to sidste fortællinger forekommer tågede og sære.

Det er mere eller mindre impressionistisk litteraturkritik. Fortælleteknikken forbigås: Antonius gores rask væk identisk med Claussen. Kompositionen negligeres, forholdet til de to tidligere prosabøger ligeledes og – mere fatalt – selve temaet kærlighed : kunst unddrages enhver analyse.

Meget bedre står det ikke til med hovedstadspressen. Den jævnaldrende C.E. Jensen, der senere skulle udgive *Vore Dages Digtene* (1898), skrev den længste, grundigste og mest uforbeholdent rosende anmeldelse i *Social-Demokraten*. Med gode sammenligninger til Baudelaire og Verlaine søger han at bestemme Claussens æstetik med dens *symbolistiske Dekorationer* – og afgrænse den i forhold til den galliske. Han fornemmer bevægelsen i bogen – og finder, at *det er med Sophus Claussen som med Antonius: han tillader ikke sig selv, at Livet nogensinde berører ham uden at give Tone* (5.2.1896).

Edvard Brandes tilslutter sig rosen: hvem *paaskønner ikke en uforknytt Pen og et muntert Temperament?* Med afsæt i denne konstatering –

og i det faktum, at Antonius er Claussen selv – rettes der nu et voldsomt slag mod anden Pariserkorrespondance – og skønt Claussen korrektes for at stave franske navne forkert og misforstå visse franske udtryk, så optræder han intetsteds *med den berømte Korrespondentoverlegenhed*. Han er *paalidelig* og meddeler ægte *Begejstring over fransk Skønhed og Aandsmagt*.

E.B. indsætter dernæst bogen i rejeromantraditionen: *Baggesen, Goldschmidt og Heine* – hvad der er ment som en ros. Og skønt *Antonius* og *Ladislav* synes *uforstaaelig, i hvert Fald liggende udenfor en jævn Anmelderforstand*, så sluttes der med den anbefaling, at bogen *besidder en egen ungdommelig Ynde, som vil vinde gode Læseres Hjærte* (Politiken 8.2.1896).

Det er holdningen i al almindelighed. Ankerne går på tendenser mod uklarhed, kunstlethed og i værste forstand uforståelighed. Det gælder selv hans bekendt Carl Behrens i *Adresse Avisen* (22.2.1896): *(...) en fornøjelig Bog, et friskt og lyst Talents elskværdige Causerier om et Ophold i Frankrigs Hovedstad* – og selv vennen fra Paris Herman Bang er påfaldende hastig og overfladisk i *Aftenbladet* (23.2.1896). Han bruger over halvdelen af anmeldelsen til at påvise, at Claussen er *Digter* – og *Antonius i Paris* bestemmes da i resten af opsatsen som en *Fortælling om Stemninger vakte af Paris i en dansk Digers Sind. Stemning* bliver da nøgleordet – karakteristisk nok for impressionisten Bang – men selve bogen står fuldstændig konturlos tilbage. Den kaldes en *Sejr* – og læseren spørger: hvorfor?

Lad det være herved: billedet ændrer sig dog ikke. Einar Christensen kan passende få de sidste ord, da de er så få og karakteristiske: *Sophus Claussen* (er) *en letfodet Springfyr, der i »Antonius i Paris« aabenbarer sig som en Journalist af Rang (...)* Flere af Artiklerne ere vist ogsaa Optræk fra et Dagblad, og i et saadant høre de hjemme; til Forevigelse i solidt Udstyr ere de en Kende for flygtige (Illustreret Tidende 5.7.1896).

«En letfodet Springfyr». Carl Ewald skriver således apropos *Valfart: Er Helge Rode den unge Mand i vor yngste Litteratur, saa er Sophus Claussen den glade Gris*. En glad Gris er da ubekymret om *Tilværelsens mere højtidelige Sider* – og *somme Tider lidt for glad for sig selv*. F.eks. når han skriver prosadigte – men hvorfor *spare paa Papiret, naar han har nok af det?* For at runde sine perfidier af råder C.Ew. ham til at blive ved med at *dyrke sin lette, vittige Brudstykke-Stil (...)* Men han skal se at blive lidt mindre vigtig (Tiden 4.11.1896).